



Village\_Moi

Photo by Raymond CHAGNEAU

## **NHÀ Đ▯NG BÀO TH▯▯NG**

Nh▯ng tem th▯ đ▯u tiên mang hình ▯nh v▯ Đà L▯t là tem th▯ thác n▯▯c Pongour (1951). Sau đó là 6 tem th▯ mang n▯i dung Đà L▯t do chính ph▯ Vi▯t Nam C▯ng Hòa phát hành trong kho▯ng th▯i gian t▯ 1955 t▯i 1975: Tem “Thác Gougah” (1963), tem “M▯t ki▯u nhà” (1957), tem “Th▯y đ▯n Đa Nhim” (1964), tem “Nguyên t▯ ph▯ng s▯ hòa bình” (1964), tem “Hai m▯▯i năm

phát tri👉n hàng không Vi👉t Nam” (1972) và tem “Du l👉ch” (1974, trong lo👉t ba tem th👉 du l👉ch này ch👉 có tem th👉 th👉 nh👉t mang hình 👉nh Đà L👉t).

NGUY👉N VĂN BA nhân đ👉p gi👉i thi👉u các tem th👉 có hình 👉nh Đà L👉t đã nói v👉 tem th👉 “M👉t Kì u Nhà” c👉a đ👉ng bào Th👉ng:

“Kì u nhà này đ👉c g👉p 👉 nh👉u buôn, làng, b👉n Th👉ng, chung quanh Đà L👉t, trong 👉nh Tuyên Đ👉c và các 👉nh miền Tây Nguyên. Các s👉c 👉c ng👉i Th👉ng 👉 Đà L👉t và vùng ph👉 c👉n g👉i nó b👉ng nh👉u tên khác nhau: nhà rông, c👉t, quy👉t, pút, gon...

👉👉👉👉 N👉u 👉 miền xuôi có đình làng đ👉 làm n👉i sinh ho👉t cho dân chúng thì 👉 Đà L👉t miền s👉n c👉c đ👉ng bào Th👉ng có “nhà rông”. Nhà rông có th👉 là m👉t kì n trúc đ👉c 👉p, nhà sàn có mái cao đ👉ng th👉ng gi👉a làng, cũng có th👉 ch👉 là gian chính gi👉a trong căn nhà dài mà c👉 làng chung s👉ng.

👉👉👉👉 Nhà rông 👉ng tr👉ng cho s👉c m👉nh, cho s👉 th👉nh v👉ng c👉a buôn làng nên đ👉c dân làng xây c👉t r👉t c👉n th👉n, sẵn sóc chu đáo. Nhà rông th👉ng cao 15m-20m, dài đ👉n năm gian. Ch👉u cao, n👉u tính 👉 đ👉i đ👉t lên đ👉n sàn nhà ph👉i đ👉 cao đ👉 đàn voi đi qua đ👉c, 👉 sàn lên mái nhà cũng cao đ👉 đ👉 thanh niên trong buôn múa “rông chiêng”, quay tít vũ khí nh👉 nh👉ng ng👉n giáo dài, trong đ👉p có h👉i h👉p hay 👉.

👉👉👉👉 Nhà rông b👉n v👉ng, ch👉c ch👉n do đ👉c làm b👉ng các lo👉i g👉 quý nh👉 lim, gõ, g👉, s👉n, thao lao... Theo c👉 👉 n👉u m👉t buôn làng m👉i đ👉c thành 👉p hay đ👉i đi n👉i khác trong đ👉p đ👉u năm thì cu👉i năm ph👉i c👉t xong nhà rông. Có nhà rông thì m👉i có sinh ho👉t c👉a buôn làng.

👉👉👉👉 Nhà rông đ👉c s👉p x👉p có ngăn n👉p và tr👉ng bày m👉 thu👉t. Đ👉ng lên nhà rông th👉ng là m👉t căn g👉 có kh👉c gác lên sàn hiên đ👉t ngay c👉a chính c👉a gian nhà. Gian đ👉u là n👉i th👉 th👉n b👉o tr👉, che ch👉 buôn làng, trên vách có treo m👉t gi👉 mây trong đ👉ng m👉t hòn đá mà ng👉i từ tr👉ng c👉a buôn làng nh👉t 👉y khi quy👉t đ👉nh ch👉n khu đ👉t nào đó làm n👉i đ👉ng buôn làng. Hòn đá 👉ng tr👉ng cho th👉n đ👉t. Vì th👉 m👉i 👉n cúng 👉, bao gi👉 ng👉i ta cũng bôi máu c👉a con v👉t hi👉n 👉 và đ👉 r👉u lên hòn đá này coi nh👉 th👉n đ👉t đã nh👉n 👉 v👉t. Quanh hòn đá có treo nh👉ng đ👉ng c👉, nông c👉, vũ khí do ông cha 👉u truy👉n 👉 đ👉i này sang đ👉i khác và các nh👉c c👉 nh👉 chiêng, tr👉ng, c👉ng, phèng la... đ👉c dùng khi cúng 👉.

👉👉👉👉 Gian gi👉a là trung tâm nhà rông v👉i b👉p 👉a. N👉i đây tù tr👉ng và nh👉ng ng👉i có trách nh👉m trong buôn làng th👉ng h👉i h👉p đ👉 quy👉t đ👉nh nh👉ng công vi👉c quan tr👉ng c👉a buôn làng, đ👉 t👉p khách g👉n xa và buôn bán. M👉i bu👉i 👉i, khi công vi👉c hàng ngày đã xong, dân làng th👉ng h👉p m👉t n👉i đây đ👉 chuy👉n trò. Gian gi👉a đ👉c trang trí m👉t cách m👉 thu👉t v👉i các b👉c hình ch👉m thú 👉ng trên c👉t, hàng dăy s👉 trâu đ👉c x👉p trên xà đ👉c đánh đ👉u nh👉ng 👉n nhà rông làm 👉 đăm trâu theo 👉c 👉 c👉 truy👉n. M👉t ch👉c tr👉ng 👉nh to đ👉c treo 👉 xà ngang gian gi👉a. T👉ng tr👉ng hùng dũng vang lên m👉i khi c👉n 👉p trung dân c👉a buôn làng hay khi hành 👉.

👉👉👉👉 T👉 gian th👉 ba 👉i gian cu👉i cùng là ch👉ng c👉a thanh niên ch👉a v👉. M👉t vách treo vũ khí các lo👉i đ👉 s👉n sàng ch👉n đ👉u khi h👉u s👉, vách còn 👉i treo các nh👉c khí 👉a thích c👉a m👉i ng👉i nh👉 khèn, đàn 👉 r👉ng, đàn dinh. Theo 👉p quán c👉a nh👉u b👉 👉c Th👉ng, thanh niên trai trong các buôn làng 👉 16 tu👉i đ👉n khi 👉y v👉, ban đêm đ👉u ng👉 👉 nhà rông.

👉👉👉👉 Nhà rông g👉n bó v👉i tu👉i tr👉, tu👉i tr👉 g👉n bó v👉i nhau và v👉i th👉 h👉 cha anh qua nh👉ng sinh ho👉t 👉 nhà rông. Đêm đêm, bên ánh 👉a, h👉 trò chuy👉n, trao đ👉i nh👉ng kinh nghi👉m s👉ng, h👉 cùng nhau đàn hát, nh👉y múa. H👉t th👉i v👉 mùa màng trong năm, các chàng trai 👉i 👉 nhau làm n👉, vót tên, đan lát các v👉t đ👉ng b👉ng tre, mây...

Nhà nông chủ yếu là nữ sinh hoạt của thanh niên. Phần lớn ít khi đi đó ngoi đi trờ nhõng đõp  
lũ c, hõ i hẽ hay nhõng khi có vi c thõ t cõ n thõ t.”

(Trích: “ĐÀ LẠT NGÀY THÁNG CŨ”  
Sõn giõ : LS. Ngõ Tõng Giao)



